

*η ταύτιση της σκέψης με τη λέξη δεν είναι
τίποτε άλλο από την τυποποίηση της σκέψης.*

οι αιχμάλωτες λέξεις
(πρόλογος σ' ένα καταστασιακό λεξικό)

Mustapha Khayati

οι αιχμάλωτες λέξεις (πρόλογος σ' ένα καταστασιακό λεξικό)

Τίτλος πρωτοτύπου: **LES MOTS CAPTIFS**
(PRÉFACE A UN DICTIONNAIRE SITUATIONNISTE)

Συγγραφέας: **Mustapha KHAYATI**

Πηγή εξωφύλλου: <https://www.hildegoesasger.org/>

Πηγή: radioparasita.org - I.S. - Το ξεπέρασμα της τέχνης

Αρχική πηγή: Internationale Situationniste #10 , Μάρτιος 1966

οι αιχμάλωτες λέξεις

(πρόλογος σ' ένα καταστασιακό λεξικό)

Οι κοινοτοπίες μέ ὅσα κρύβουν, ἐργάζονται γιά τήν κυρίαρχη ὀργάνωση τῆς ζωῆς. Μιά ἀπ' αὐτές τίς κοινοτοπίες, ὑποστηρίζοντας ὅτι το γλωσσικό σύστημα δέν εἶναι διαλεκτικό, ἀπαγορεύει τή χρήση κάθε διαλεκτικῆς. Ὡστόσο τίποτα δέν ὑποτάσσεται τόσο φανερά στή διαλεκτική ὅσο τό γλωσσικό σύστημα ὡς ζωντανή πραγματικότητα. Ὅλες οἱ κριτικές τοῦ παλιοῦ κόσμου ἔγιναν μέ τή γλώσσα αὐτοῦ τοῦ κόσμου καί παρ' ὅλ' αὐτά ἐναντίον του – ἄρα, αὐτομάτως, μέ μία ἄλλη γλώσσα.

Κάθε ἐπαναστατική θεωρία χρειάστηκε να ἐφεύρει τίς δικές της λέξεις, να καταστρέψει τήν κυρίαρχη ἔννοια τῶν υπόλοιπων λέξεων καί να ὀρίσει καινούργιες θέσεις μέσα τόν «κόσμο τῶν νοημάτων» – θέσεις πού ἀντιστοιχοῦν στήν καινούργια πραγματικότητα, ἡ ὁποία μόλις σχηματίζεται καί πρέπει ν' ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν ἐπικρατοῦσα σύγχιση. Οἱ ἴδιοι λόγοι πού ἐμποδίζουν τοὺς ἀντιπάλους μας (τοὺς ἀφέντες τοῦ Λεξικοῦ) ν' ἀπολιθώσουν τή γλώσσα, ἐπιτρέπουν σήμερα σ' ἐμᾶς νὰ ἐκφράσουμε καινούργιες θέσεις πού ἀρνιοῦνται τό ὑπάρχον νόημα.

Ὡστόσο ξέρουμε ἀπό τὰ πρίν ὅτι οἱ ἴδιοι ἀκριβῶς λόγοι δέν μᾶς ἐπιτρέπουν να προβάλλουμε μία ὀριστική βεβαιότητα. Ἕνας ὀρισμός εἶναι πάντοτε ἀνοικτός, ποτέ ὀριστικός. Καί οἱ δικοί μας ὀρισμοί ἰσχύουν ἱστορικά, γιά μία συγκεκριμένη περίοδο, στενά συνδεδεμένη μέ μία συγκεκριμένη ἱστορική πράξη. Εἶναι ἀδύνατο να ξεφορτωθοῦμε ἕναν ὁλόκληρο κόσμο χωρίς ν' ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τό γλωσσικό σύστημα που τόν κρύβει καί τόν διασφαλίζει, χωρίς να ξεγυμνώσουμε τήν ἀλήθεια του.

Ἡ ἐξουσία εἶναι τό διαρκές ψέμμα καί ἡ «κοινωνική ἀλήθεια».

Το γλωσσικό σύστημα αποτελεί τή διαρκή ἐγγύησή της καί το Λεξικό εἶναι ἡ καθολική ἀναφορά της.

Κάθε ἐπαναστατική πράξη (praxis) βρέθηκε στην ἀνάγκη να συγκροτήσει ἕνα καινούργιο πεδίο σημείων καί νά ἐκφράσει μια καινούργια ἀλήθεια. Ἀπό τούς Εγκυκλοπαιδιστές μέχρι τήν «κριτική τῆς σταλινικῆς ξύλινης γλώσσας» (ἀπό τούς πολωνούς διανοούμενους το 1956), αὐτή ἡ ἀπαίτηση ἔμεινε σταθερή γιατί τό γλωσσικό σύστημα εἶναι ἡ κατοικία τῆς ἐξουσίας, το καταφύγιο τῆς ἀστυνομικῆς βίας της.

Κάθε διάλογος μέ τήν ἐξουσία εἶναι βία, μιά βία πού εἶτε τήν ὑφίστασαι εἶτε σοῦ την προκαλοῦν.

Ὅταν ἡ ἐξουσία ἐξοικονομεῖ τή χρήση τῶν ὅπλων της, ἀναθέτει στο γλωσσικό σύστημα τήν φροντίδα να διαφυλάξει τό καταπιεστικό κατεστημένο. Ἀκόμα περισσότερο, ὁ συνδυασμός καί τῶν δυό ἀποτελεῖ τήν πιό φυσική ἔκφραση κάθε ἐξουσίας.

Οἱ λέξεις ἀπέχουν ἀπό τις ιδέες ἕνα μόνο βῆμα κι αὐτό τό βῆμα πάντα τό κάνει ἡ ἐξουσία κι οἱ στοχαστές της.

Ὅλες οἱ θεωρίες για τό γλωσσικό σύστημα – ἀπό τόν ἡλίθιο μυστικισμό τοῦ ὄντος μέχρι τόν ὑπέρτατο (καταπιεστικό) ὀρθολογισμό τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς – ἀνήκουν στόν ἴδιο κόσμο, στό λόγο τῆς ἐξουσίας, πού τόν θεωροῦν τόν μοναδικό κόσμο στόν ὁποῖο μπορεῖ ν' ἀναφέρεται κανεῖς ὡς καθολική μεσολάβηση. Ὅπως ὁ χριστιανικός Θεός εἶναι ἡ ἀναγκαία μεσολάβηση ἀνάμεσα σε δυό συνειδήσεις κι ἀνάμεσα στη συνείδηση καί στόν ἑαυτό, ὁ λόγος τῆς ἐξουσίας ἐγκαθίσταται στήν καρδιά κάθε ἐπικοινωνίας καί γίνεται ἡ ἀναγκαία μεσολάβηση ἀνάμεσα στο ἄτομο καί τόν ἑαυτό του.

Ἔτσι καταφέρνει να καθυποτάξει τήν ἀμφισβήτηση τοποθετώντας την ἀπό τὰ πρὶν στοδικό του πεδίο, ἐλέγχοντάς την, ὑπονομεύοντάς την ἀπό τα μέσα.

Ἡ κριτική τοῦ κυρίαρχου γλωσσικοῦ συστήματος, ἡ μεταστροφή του, θ' ἀποτελέσει σταθερή πρακτική τῆς καινούργιας ἐπαναστατικῆς θεωρίας.

Ἐπειδὴ οἱ Ἀρχές ἀποκαλοῦν διαστρέβλωση κάθε καινούργιο νόημα, οἱ καταστασιακοὶ θὰ ἐπιβάλουν τὴ νομιμότητα τῆς διαστρέβλωσης καὶ θα καταγγείλουν τὴν ἀπάτη τοῦ νοήματος πού ἐγγυᾶται καὶ δίνει ἡ ἐξουσία. Ἐπειδὴ το λεξικό εἶναι ὁ φύλακας τοῦ ὑπάρχοντος νοήματος, σκοπεύουμε νὰ τὸ καταστρέψουμε συστηματικά.

Ἡ ἀντικατάσταση τοῦ λεξικού – τοῦ ἀφεντικοῦ πού μιᾷ (καὶ σκέφτεται) στό ὄνομα κάθε κληρονομημένου καὶ ὑποδουλωμένου γλωσσικοῦ συστήματος – θα βρεῖ τὸ πληρὴς νόημά της στὴν ἐπαναστατικὴ ὑπονόμευση τοῦ γλωσσικοῦ συστήματος, στὴ μεταστροφή που σε μεγάλο βαθμὸ ἔκανε ὁ Μάρξ, συστηματοποίησε ὁ Λοτρεαμόν (Lautréamont) καὶ ἡ Κ.Δ. προσφέρει σ' ὅλον τὸν κόσμο.

Ἡ μεταστροφή, πού ὁ Λοτρεαμόν ἀποκαλοῦσε λογοκλοπὴ, ἐπιβεβαιώνει μιὰ θέση που ἀπὸ καιρὸ διατύπωσε ἡ μοντέρνα τέχνη: οἱ λέξεις εἶναι ἀνυπότακτες, ἡ ἐξουσία δὲν μπορεῖ νὰ ἐπαναφομοιώσει ὁλοκληρωτικά τα νοήματα πού ἔχουν δημιουργηθεῖ, δὲν μπορεῖ ν' ἀπολιθώσει τὸ ὑπάρχον νόημα. Μὲ λίγα λόγια εἶναι ἀδύνατο νὰ ὑπάρξει μιὰ «νοβλάνγκ».

Ἡ καινούργια ἐπαναστατικὴ θεωρία δὲν μπορεῖ νὰ προχωρήσει ἂν δὲν ξανακαθορίσει τίς κυριότερες ἔννοιες πού τὴν στηρίζουν.

«Οἱ ιδέες βελτιώνονται λέει ὁ Λοτρεαμόν, καὶ τὸ νόημα τῶν λέξεων συμμετέχει σ' αὐτὴν τὴ βελτίωση. Ἡ λογοκλοπὴ εἶναι ἀναγκαία: τὴν ἐπιβάλλει ἡ πρόοδος. Ἀκολουθεῖ κατὰ βῆμα τὴ φράση ἑνὸς συγγραφέα, χρησιμοποιοῖ τίς ἐκφράσεις του, σβύνει μιὰ λαθεμένη ιδέα καὶ τὴν ἀντικαθιστᾷ μὲ μιὰ σωστή». Γιὰ νὰ διασώσουμε τὴ σκέψη τοῦ Μάρξ πρέπει διαρκῶς νὰ τὴν ἀποσαφηνίζουμε, νὰ τὴ διορθώνουμε, νὰ τὴν ξαναδιατυπώνουμε κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῶν ἐκατὸ χρόνων πού πέρασαν ἐνισχύοντας τὴν ἀλλοτρίωση καὶ τίς δυνατότητες ἄρνησής της.

Ὅσοι συνεχίζουν αὐτὸν τὸν ἱστορικὸ δρόμο πρέπει νὰ μεταστρέψουν τὸν Μάρξ καὶ ὄχι νὰ τὸν παραθέτουν ἡλίθια ὅπως κάνουν οἱ χιλιάδες ἐπαναφομοιωτές.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ ἴδια ἡ σκέψη τῆς ἐξουσίας γίνεται στα χέρια μας ἓνα ὄπλο ἐνάντια στὴν ἐξουσία.

Ἡ νικηφόρα ἀστική τάξη εἶχε ὀνειρευτεῖ μιά παγκόσμια γλώσσα, αὐτὴν πού σήμερα προσπαθοῦν νά κατασκευάσουν ἠλεκτρονικά οἱ ὁπαδοί τῆς Κυβερνητικῆς.

Ο Καρτέσιος ὀνειρευόταν ἓνα γλωσσικό σύστημα (πρόγονο τῆς νοβλάνγκ) στό ὁποῖο οἱ σκέψεις θά διατυπώνονταν μέ τή μαθηματική ἀκρίβεια τῶν ἀριθμῶν: θά ταν ἡ "mathesis universalis" (καθολική μάθησις) δηλαδή ἡ διαιώνισις τῶν ἀστικῶν κατηγοριῶν. Ἀντιμετωπίζοντας τὴ φεουδαρχικὴ ἐξουσία, οἱ Ἐγκυκλοπαιδιστές ὀνειρεύονταν «ὀρισμούς τόσο αὐστηροὺς ὥστε ἡ τυραννία δέν θά κατόρθωνε νὰ τοὺς χρησιμοποιοῦσι». Ἔτσι προετοίμαζαν τὴν αἰωνιότητα τῆς μελλοντικῆς ἐξουσίας ὡς ὕστατου ἐπιχειρήματος τοῦ κόσμου, τῆς ἱστορίας.

Σε μιά πειραματικὴ φάση, ἀπὸ τὸν Ρεμπώ (Rimbaud) μέχρι τοὺς ὑπερρεαλιστές, ἡ ἀνυποταξία τῶν λέξεων ἀποκάλυψε ὅτι ἡ θεωρητικὴ κριτικὴ τοῦ κόσμου τῆς ἐξουσίας εἶναι ταυτόσημη μέ μιά πρακτικὴ πού τὸν καταστρέφει – κι αὐτὸ ἀποδεικνύει δυστυχῶς ἡ ἐπαναφομοίωσις ὅλης τῆς μοντέρνας τέχνης ἀπὸ τὴν ἐξουσία καὶ ὁ μετασχηματισμὸς τῆς σε καταπιεστικὲς κατηγορίες τοῦ κυρίαρχου θεάματός της. «Ο,τι δέν σκοτώνει τὴν ἐξουσία, ἡ ἐξουσία τὸ σκοτώνει».

Πρώτοι οἱ Ντανταῖστές ἔδωσαν στίς λέξεις τὴ δυσπιστία τους μαζί μέ μιά θέλησις «γι' ἀλλαγὴ τῆς ζωῆς». Μετὰ τὸν Σάντ αὐτοὶ διακήρυξαν τὸ δικαίωμα νὰ λέγονται τὰ πάντα, ν' ἀπελευθερωθοῦν οἱ λέξεις καὶ «ν' ἀντικατασταθεῖ ἡ ἀλχημεία τοῦ ρήματος μέ μιά ἀληθινὴ χημεία» (Μπρετόν). Στὸ ἐξῆς ἡ ἀθωότητα τῶν λέξεων καταγγέλλεται συνειδητὰ καὶ τὸ γλωσσικὸ σύστημα φανερώνεται ὡς «ἡ χειρότερη ἀπ' ὅλες τίς συμβάσεις» πού πρέπει νὰ καταστραφοῦν, ν' ἀποφενაკιστοῦν καὶ ν' ἀπελευθερωθοῦν.

Οἱ σύγχρονοι τοῦ Νταντά δέν παρέλειπαν νὰ ὑπογραμμίζουν τὴ θέλησὶς του νὰ καταστρέψει τὰ πάντα («Ἐπιχείρησις καταστροφῆς» ἔλεγε ἀνήσυχος ὁ (Ἀντρέ Ζίντ) καὶ πόσο ἐπικίνδυνον ἦταν γιὰ τὸ κυρίαρχο νόημα.

Μέ το Νταντά ἔγινε παράλογο νὰ πιστεύουμε ὅτι μιά λέξις εἶναι αἰώνια δεμένη μέ μιά ἰδέα: τὸ Νταντα πραγμάτωσε ὅλες τίς δυνατότητες τοῦ λέγειν καὶ γκρέμισε μιά γιὰ πάντα τὴν τέχνη ὡς εἰδικότητα.

Ήθεσε όριστικά το πρόβλημα τής πραγμάτωσης τής τέχνης.

Ό υπερρεαλισμός έχει άξία μόνον ως προέκταση αúτής τής άπαίτησης και γι' αυτό είναι αντίδραση όσον άφορά τά λογοτεχνικά έργα του.

Ή πραγμάτωση τής τέχνης, ή ποίηση (μέ τήν καταστασιακή έννοια), σημαίνει ότι δέν μπορούμε να πραγματοποιούμε σ' ένα «έργο», αλλά ότι άπλως μπορούμε να πραγματοποιούμε. Τό «νά λέγονται τά πάντα», πού έγκαινίασε ό ντέ Σάντ, έπέβαλε κιόλας τή κατάργηση του πεδίου τής διαχωρισμένης λογοτεχνίας (όπου μόνον ό,τι είναι λογοτεχνικό μπορεί νά είπωθει). Μόνο πού αúτη ή κατάργηση - τήν όποία διακήρυξαν συνειδητά οι Ντανταϊστές, μετά τό Ρεμπώ και τό Λοτρεαμόν - δέν ήταν και ξεπέραςμα.

Δέν ύάρχει ξεπέραςμα χωρίς πραγμάτωση και δέν μπορούμε νά ξεπεράσουμε τήν τέχνη χωρίς να τήν πραγματώσουμε.

Πρακτικά μάλιστα δέν ύήρξε ούτε κατάργηση έφόσον μετά τόν Τζούς, τόν Ντυσάν και το Νταντά μιά καινούργια θεαματική λογοτεχνία εξακολουθεί νά κατακλύζει τόν κόσμο.

Το «νά λέγονται τα πάντα» δέν μπορεί να ύάρξει χωρίς τήν έλευθερία να γίνονται τά πάντα.

Το Νταντά είχε μιά εύκαιρία πραγμάτωσης με τον Σπάρτακο, τήν έπαναστατική πρακτική του γερμανικού προλεταριάτου. Ή άποτυχία αúτου του προλεταριάτου όδήγησε άναγκαστικά κι άναπόφευκτα στην άποτυχία του Νταντά. Ήτσι στις μετέπειτα καλλιτεχνικές σχολές (χωρίς να έξαιρέσουμε και τό σύνολο τών πρωταγωνιστών του), το Νταντά κατάντησε λογοτεχνική έκφραση του κενού τής ποιητικής πρακτικής, έγινε ή τέχνη που έκφράζει τό κενό τής καθημερινής έλευθερίας: Ή έσχατη έκφραση αúτης τής στερημένης άπό πρακτική τέχνης του «νά λέγονται τά πάντα», είναι ή λευκή σελίδα...

Ή μοντέρνα ποίηση (πειραματική, άντιμεταθετική, χωριστική, υπερρεαλιστική ή νεοντανταϊστική) είναι τό άντίθετο τής ποίησης. Είναι το καλλιτεχνικό σχέδιο όπως τό έχει έπαναφομοιώσει ή έξουσία.

Καταργεί την ποίηση χωρίς να την πραγματώνει.

Ζει από την αδιάκοπη αυτοκαταστροφή της ποίησης. «Γιατί λοιπόν νά σώσουμε τή γλώσσα – άναγνωρίζει μίζερα ό Μάξ Μπένζε – όταν δέν υπάρχει πιά τίποτε να είπωθεϊ;» Όμολογία ειδικού!

Παπαγάλισμα ή βουβαμάρα, αυτές είναι οι μόνες έναλλαγές τών ειδικών της άντιμετάθεσης. Ή μοντέρνα σκέψη καί τέχνη πού έγγυάται ή έξουσία (καί έγγυώνται τήν έξουσία) κινούνται λοιπόν σ' αυτό που ό Χέγγελ άποκαλοϋσε «γλώσσα τής κολακείας».

Συνεισφέρουν στόν έγκωμιασμό τής έξουσίας καί τών προϊόντων της, τελειοποιούν τήν πραγματοποίηση καί τήν κάνουν καθημερινή, κοινότυπη. Λέγοντας ότι «ή πραγματικότητα συνίσταται στο γλωσσικό σύστημα» ή ότι τό γλωσσικό σύστημα «δέν μπορεί να θεωρηθεί παρά καθευατό καί γιά τόν έαυτό του», οι ειδικοί του γλωσσικού συστήματος καταλήγουν στο «γλωσσικό σύστημα-άντικείμενο», στις «λέξεις-πράγματα» καί άντλοϋν εύχαρίστηση από τόν έγκωμιασμό τής ίδιας τους τής πραγματοποίησης.

Τό μοντέλο του πράγματος κυριαρχεί καί γι' άλλη μιά φορά τό έμπόρευμα βρίσκει τήν πραγμάτωσή του, τούς ποιητές του.

Η θεωρία του Κράτους, τής οίκονομίας, του Δικαίου, τής φιλοσοφίας, τής τέχνης, όλες αυτές οι θεωρίες έχουν σήμερα αυτόν το χαρακτήρα τής άπολογητικής προφύλαξης.

Όπου ή διαχωρισμένη έξουσία άντικαθιστᾷ τήν αυτόνομη δράση τών μαζών – συνεπώς όπου ή γραφειοκρατία διευθύνει όλες τίς πλευρές τής κοινωνικής ζωής – επιτίθεται στό γλωσσικό σύστημα καί υποβιβάζει τήν ποίησή του στή χυδαία πρόζα τής πληροφόρησής της.

Ιδιοποιείται άποστερητικά τό γλωσσικό σύστημα (όπως καί όλα τ' άλλα) καί τό επιβάλλει στίς μάζες. Έτσι τό γλωσσικό σύστημα άναλαμβάνει να μεταδώσει τα μηνύματα τής έξουσίας καί νά περικλείει τή σκέψη της.

Είναι τό ύλικό υπόβαθρο τής ιδεολογίας της.

Η γραφειοκρατία αγνοεί ότι τό γλωσσικό σύστημα είναι κατά πρώτο λόγο ένα μέσον επικοινωνίας μεταξύ τών ανθρώπων.

Έφ'όσον κάθε επικοινωνία περνάει απ' αυτήν, οί άνθρωποι φτάνουν στο σημείο νά μήν έχουν ανάγκη νά μιλήσουν ό ένας στόν άλλον: πρώτ' απ' όλα όφείλουν ν' αναλάβουν το ρόλο του δέκτη μέσα σ' αυτό τό δίκτυο πληροφοριακής επικοινωνίας, στο όποιο έχει υποβιβαστεί όλόκληρη ή κοινωνία. Πρέπει να γίνουν δέκτες τών διαταγών πού τούς επιβάλλουν νά εκτελέσουν.

Ό τρόπος ύπαρξης αυτού του γλωσσικού συστήματος είναι ή γραφειοκρατία. Μέλλον του είναι ή γραφειοκρατικοποίηση.

Η μπολσεβίκικη τάξη πραγμάτων πού γεννήθηκε από την άποτυχία της σοβιετικής επανάστασης, επέβαλε μιά σειρά από περισσότερο ή λιγότερο μαγικές κι απρόσωπες εκφράσεις, πιστές εικόνες της κυρίαρχης γραφειοκρατίας. «Πολιτμπυρό», «Κομιντέρν», «Καβαρμέ», «'Αγκιτπρόπ», όλ' αυτά είναι μυστηριώδη όνόματα ειδικευμένων και πραγματικά μυστηριακών οργανισμών πού κινούνται μέσα στην όμιχλώδη σφαίρα του Κράτους (ή της ήγεσίας του κόμματος), χωρίς άλλη σχέση μέ τίς μάζες απ' αυτήν πού απαιτείται για να θεσμίσουν και νά ενισχύσουν την ύποταγή τους.

Τό άποικιοκρατούμενο από τή γραφειοκρατία γλωσσικό σύστημα υποβιβάζεται σε μιά σειρά όρων χωρίς αποχρώσεις και χωρίς εύλυγισία, όπου τα ίδια όνόματα συνοδεύονται πάντοτε από τά ίδια επίθετα και κατηγορούμενα. Τό όνομα τούς κυβερνάει και κάθε φορά που εμφανίζεται αυτοί άκολουθούν αυτομάτως και στο κατάλληλο έδαφος.

Αυτή ή «καθυπόταξη» τών λέξεων εκφράζει μια βαθύτερη στρατιωτικοποίηση όλης της κοινωνίας, τη διαίρεσή της σε δυό κύριες κατηγορίες: τήν κάστα τών διευθυντών και τή μεγάλη μάζα τών εκτελεστών.

Άλλά οί ίδιες λέξεις καλούνται ν' αναλάβουν κι άλλους ρόλους.

Έχουν διαβρωθεί από τή μαγική δύναμη να ύποστηρίζουν τήν καταπιεστική πραγματικότητα, νά τήν καλύπτουν και να τήν παρουσιάζουν σαν αλήθεια, τή μόνη δυνατή αλήθεια.

Έτσι δέν είσαι πιά «τροτσκιστής» αλλά «χιτλεροτροτσκιστής», δέν υπάρχει πιά μαρξισμός αλλά «μαρξισμός-λενινισμός» καί ή αντίπολίτευση άποτελεϊ αὐτομάτως «άντίδραση στο σοβιετικό καθεστώς». Ἡ αὐστηρότητα μέ τήν όποία ιεροποιούνται οί λατρευτικοί όροι έχει στόχο να διατηρεϊ τήν καθαρότητα αὐτῆς τῆς «οὐσίας» άπέναντι στά γεγονότα που όλοφάνερα τῆς άντιτίθενται.

Έτσι το γλωσσικό σύστημα τών άφεντικών είναι τό πᾶν καί ή πραγματικότητα τίποτα, ή τό πολύ πολύ τό όστρακο αὐτοῦ τοῦ γλωσσικοῦ συστήματος.

Στά έργα τους, στίς σκέψεις καί στά συναισθήματά τους, οί άνθρωποι υποχρεώνονται νά συμπεριφέρονται λές καί είναι Κράτος τους αὐτή ή λογική, ή δικαιοσύνη κι ή έλευθερία που κηρύσσει ή ιδεολογία. **Ό μύθος (καί ή άστυνομία) είναι παρών γιά νά έποπτεύει αὐτήν τή συμπεριφορά** (βλ. τό έργο τοῦ Μαρκοῦζε (Marcuse) Ο Σοβιετικός Μαρξισμός).

Ἡ παρακμή τῆς ριζοσπαστικῆς σκέψης μεγαλώνει σε μεγάλο βαθμό τήν έξουσία τών λέξεων, τίς λέξεις τῆς έξουσίας. «Ἡ έξουσία δέν δημιουργεϊ τίποτα· έπαναφομοιώνει» (βλ. Κ.Δ. 8).

Οί λέξεις που σφυρηλατεϊ ή έπαναστατική κριτική είναι σάν τά όπλα που άφηναν οί παρτιζάνοι στό πεδίο τῆς μάχης: περνούν στά χέρια τῆς άντεπανάστασης καί όπως οί αϊχμάλωτοι πολέμου υποτάσσονται στο καθεστώς τών καταναγκαστικών έργων.

Οί πίο άμεσοι έχθροί μας είναι οί έκπρόσωποι τῆς ψεύτικης κριτικῆς, οί άφοσιωμένοι υπάλληλοί της. Τό διαζύγιο άνάμεσα στή θεωρία καί την πρακτική άποτελεϊ τη θεμελιώδη βάση τῆς έπαναφομοίωσης, τῆς άπολίθωσης τῆς έπαναστατικῆς θεωρίας σε ιδεολογία που μετασχηματίζει τίς πραγματικές πρακτικές άπαιτήσεις (τών όποίων σημάδια πραγματοποίησης υπάρχουν κιόλας μέσα στή σημερινή κοινωνία) σε συστήματα ιδεών, σε άπαιτήσεις τοῦ λογικοῦ.

Οί κάθε λογῆς ιδεολόγοι, τσοπανόσκυλα τοῦ κυρίαρχου θεάματος, είναι οί έκτελεστές αὐτοῦ τοῦ έργου.

Μ' αυτόν τον τρόπο ακόμα κι οι πιο διαβρωτικές έννοιες χάνουν το περιεχόμενό τους και ξαναμπαίνουν σε κυκλοφορία στην υπηρεσία της συντηρούμενης άλλοτρίωσης: γίνονται αυτός ο αναποδογυρισμένος ντανταϊσμός, καταντούν διαφημιστά σλόγκαν (βλ. το πρόσφατο διαφημιστικό φυλλάδιο του Κλάμπ Μεντιτερανέ).

Οι έννοιες της ριζικής κριτικής γνωρίζουν την ίδια τύχη με το προλεταριάτο: τίς στερούν από την ιστορία τους, τίς ξεκόβουν από τις ρίζες τους. Είναι καλές μόνο για τίς σκεψομηχανές της εξουσίας.

Όσον αφορά τις λέξεις το απελευθερωτικό έγχειρήμά μας μπορεί να συγκριθεί ιστορικά με την έπιχείρηση των Έγκυκλοπαιδιστών. Από τη γλώσσα του «διχασμού» του Aufklärung (για να συνεχίσουμε την εικόνα που έδωσε ο Χέγκελ) έλειπε ή συνειδητή ιστορική διάσταση.

Ήταν όπωσδήποτε κριτική του παλιού, ρημαγμένου φεουδαρχικού κόσμου, αλλά' άγνοούσε ολοκληρωτικά τον καινούργιο κόσμο που γεννιόταν: κανείς από τους Έγκυκλοπαιδιστές δέν ήταν δημοκρατικός. Αυτό τό γλωσσικό σύστημα έκφραζε μάλλον τον διχασμό των ίδιων των άστων στοχαστών.

Το δικό μας γλωσσικό σύστημα άποσκοπεϊ πρώτα και κύρια στην πρακτική που κομματιάζει τον κόσμο.

Πρώτο του βήμα είναι νά κομματιάσει τά πέπλα που τον καλύπτουν.

Ένώ οι Έγκυκλοπαιδιστές άναζητούσαν την ποσοτική άπαρίθμηση, την ένθουσιώδη περιγραφή ενός κόσμου άντικειμένων τή στιγμή που ξεδίπλωνε τά φτερά της ή νικηφόρα πιά άστική τάξη και τό έμπόρευμα, τό δικό μας λεξικό έκφράζει τό ποιοτικό και την έφικτή νίκη που ακόμα δέν είναι πραγματικότητα.

Έκφράζει τό άπωθημένο της σύγχρονης ιστορίας (τό Προλεταριάτο) και την έπιστροφή του άπωθημένου.

Στόχος μας είναι ή πραγματική απελευθέρωση του γλωσσικού συστήματος έπειδή θέλουμε να το ρίξουμε στην χωρίς κανένα φραγμό πρακτική.

Ή απορρίπτουμε κάθε γλωσσολογική ή άλλη έξουσία: μόνον η πραγματική ζωή δίνει το νόημα και μόνον η πράξη τό έπαληθεύει.

Η διαμάχη γύρω από τό πόσο πραγματικό είναι τό νόημα μιās λέξης, είναι καθαρά σχολαστικό ζήτημα αν απομονωθεί από την πρακτική.

Τοποθετούμε τό λεξικό μας σ' εκείνην την έλευθεριακή περιοχή που έξακολουθεί να ξεφεύγει από την έξουσία και είναι ή μοναδική δυνατή καθολική κληρονόμος της.

Το γλωσσικό σύστημα έξακολουθεί να 'ναι ή αναγκαία μεσολάβηση τής συνειδητοποίησης του κόσμου τής άλλοτρίωσης (ό Χέγκελ θά ' λεγε: ή αναγκαία άλλοτρίωση), τό έργαλείο τής ριζικής κριτικής πού τελικά θά κατακτήσει τίς μάξες μιά και είναι ή δική τους θεωρία. Τότε και μόνο τότε θά βρεϊ την αλήθεια του.

Συνεπώς είναι πρωταρχικό να σφυρηλατήσουμε το δικό μας γλωσσικό σύστημα, τή γλώσσα τής πραγματικής ζωής, ενάντια στο ιδεολογικό γλωσσικό σύστημα τής έξουσίας πού αποτελεί τόπο δικαιολόγησης όλων των κατηγοριών του παλιού κόσμου.

Πρέπει από τώρα κιόλας ν' απαγορεύσουμε την πλαστοποίηση των θεωριών μας, την πιθανή έπαναφομοίωσή τους. Χρησιμοποιούμε καθορισμένες έννοιες, έννοιες πού τίς χρησιμοποίησαν κιόλας οί ειδικοί. Έμεϊς όμως τούς δίνουμε ένα καινούργιο περιεχόμενο, στρέφοντάς τις ενάντια στις ειδικεύσεις πού υποστηρίζουν κι ενάντια στους μελλοντικούς έμμισθους στοχαστές πού (όπως τό έκαναν ό Κλωντέλ για τόν Ρεμπώ και ό Κλοσσόφσκι για τόν Σάντ) θά επιχειρήσουν να προβάλλουν τή σαπίλα τους στην καταστασιακή θεωρία.

Οί μελλοντικές επαναστάσεις όφείλουν να έφεύρουν μόνες τους τή γλώσσα τους.

Γιά νά ξαναβρουν την αλήθεια τους οί έννοιες τής ριζικής κριτικής θά επανεξεταστούν μία προς μία: ή λέξη άλλοτρίωση για παράδειγμα, μιά από την έννοιες-κλειδιά για την κατανόηση τής μοντέρνας κοινωνίας, πρέπει ν' απολυμαίνεται όταν προηγουμένως έχει περάσει από τό στόμα ενός Κώστα 'Αξελού.

Όλες οι λέξεις, όντας υπηρέτες της έξουσίας, έχουν μέ την έξουσία την ίδια σχέση που έχει μαζί της τό προλεταριάτο· κι όπως εκείνο είναι κι αυτές έργαλειό καί φορέας τής μελλοντικής άπελευθέρωσης. Κακόμοιρε Ρεβέλ! Δέν υπάρχουν άπαγορευμένες λέξεις. Στο γλωσσικό σύστημα, όπως θα γίνει καί παντού άλλου, όλα επιτρέπονται. Αν άπαγορεύσουμε τή χρήση μιās λέξης άρνούμαστε ένα όπλο, πού χρησιμοποιούν οι αντίπαλοί μας.

Το λεξικό μας θά 'ναι σάν ένας κώδικας, μέ τόν όποιο θά μπορούμε ν' άποκρυπτογραφήσουμε τίς πληροφορίες καί νά κομματιάσουμε το ιδεολογικό πέπλο πού κρύβει τήν πραγματικότητα. Θα δώσουμε τίς έφικτές μεταφράσεις πού επιτρέπουν να κατανόησουμε τίς διάφορες πλευρές τής κοινωνίας του θεάματος, καί θά καταδείξουμε πώς τά έλάχιστα δείγματα (τά έλάχιστα σημεία) συνεισφέρουν στη συντήρηση αυτής τής κοινωνίας.

Είναι κατά κάποιον τρόπο ένα δίγλωσσο λεξικό, **γιατί κάθε λέξη έχει τό «ιδεολογικό» νόημα τής έξουσίας καί τό πραγματικό νόημα** – εκείνο πού πιστεύουμε ότι αντιστοιχεί στην πραγματική ζωή κατά τή σημερινή ιστορική φάση. Μ' αυτό τόν τρόπο μπορούμε να προσδιορίζουμε σε κάθε βήμα τίς διάφορες θέσεις των λέξεων μέσα στον κοινωνικό πόλεμο.

Αν για τήν ιδεολογία τό πρόβλημα είναι νά γνωρίσει μέ ποιόν τρόπο κατεβαίνει κανείς από τόν ουρανό των ιδεών στον πραγματικό κόσμος, **τό λεξικό μας θα 'ναι συνεισφορά στην έπεξεργασία τής κοινούργιας έπαναστατικής θεωρίας** πού τό πρόβλημά της είναι να γνωρίσει πώς μπορούμε να περάσουμε από τή γλώσσα στη ζωή.

Η πραγματική οικειοποίηση των λέξεων πού εργάζονται δέν μπορεί να γίνει πραγματικότητα έξω από τήν ιδιοποίηση τής ίδιας τής εργασίας.

Η νίκη τής άπελευθερωμένης, δημιουργικής δραστηριότητας θα φέρει τη νίκη τής επιτέλους άπελευθερωμένης αυθεντικής επικοινωνίας καί ή διαφάνεια των ανθρώπινων σχέσεων θ' αντικαταστήσει τήν φτώχεια στην όποία υποχρεώνονται οι λέξεις μέσα στο παλιό καθεστώς τής καταχνιάς.

Οι λέξεις δέν θα πάψουν να εργάζονται όσο θά εργάζονται οι άνθρωποι.

επιμέλεια: μεταφραστική ομάδα wormhole